

רע"פ 2323/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 2323/17

לפני:
המבקש:

כבוד השופט א' שהם
פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 14.2.2017, בעפ"ג 35443-08-16, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ו-ש' בורנשטיין

בשם המבקש: עו"ד תמי אולמן

החלטה

1. לפניי בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' הרכב השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ו-ש' בורנשטיין), בעפ"ג 35443-08-16, מיום 14.2.2017. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש שנסב על גזר דינו של בית משפט השלום בכפר סבא (כב' השופטת מ' גרינברג), בת"פ 14-12-34606, מיום 26.6.2016.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע, על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן המונה ארבעה אישומים, בביצוע עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש (בן זוג), לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין (3 עבירות); תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין; והיזק לרכוש במזיד, לפי סעיף 452

עמוד 1

על פי עובדות האישום הראשון, ביום 18.9.2014 בשעות הערב, התגלע ויכוח בין המבקש לבת זוגו (להלן: המתלוננת), בקומת המרתף שבביתם ברעננה (להלן: הבית), על רקע חשדו של המבקש כי המתלוננת בוגדת בו. נטען, כי באותן נסיבות, תקף המבקש את המתלוננת בכך שלפת את ידה בחוזקה, עד אשר בנם הבכור נחלץ לעזרתה, וחצץ בגופו בין המבקש למתלוננת. מיד בהמשך, כמתואר בכתב האישום, אמר המבקש למתלוננת: "אם אני אדע שאת בוגדת בי, אני רוצח אותך או שתעזבי את הארץ". כתוצאה ממעשים אלו, נגרמה למתלוננת המטומה בזרוע שאורכה כשמונה סנטימטרים.

בגדרו של האישום השני נטען, כי ביום 20.10.2014 בשעות הערב, שב המבקש לבית המשפחה לאחר היעדרות של יומיים, ודרש מהמתלוננת ומילדיו להתכנס בפנינת האוכל בבית. בהמשך לכך, צעק המבקש, גידף את המתלוננת בפני שלושה מילדיהם, ואיים בפניהם בפגיעה במתלוננת שלא כדיון, באומרו: "או שהיא תעזוב את הארץ או שאני ארצח אותה", וזאת, כנטען בכתב האישום, במטרה להפחידה או להקניטה. באותן הנסיבות, השליך המבקש לעבר בתו קופסת קרטון, אשר פגעה ברגלה וגרם לה למכאוב. בנוסף, על פי עובדות האישום השני, השליך המבקש את המחשב הנייד של בנו על הרצפה.

במסגרת האישום השלישי נטען, כי בין התאריכים 24.9.2014 - 28.9.2014, במהלך חג ראש השנה, שהתה המתלוננת עם ילדיה בביתו של אחיה, לאחר שהמבקש סילק אותם מהבית. על פי עובדות האישום השלישי, במועד שאינו ידוע למאשימה במדויק, התקשר המבקש למתלוננת ואמר לה: "אל תגרמי לי לעשות בלאגן כדי להוציא אותך", וזאת במטרה להפחידה או להקניטה.

על פי המתואר באישום הרביעי, ביום 8.11.2014 בשעה 19:00 או בסמוך לכך, הגיע אחיה של המתלוננת לבית, לאחר שהיא ביקשה לשוחח עמו על רצונה להיפרד מהמבקש. בהמשך, כאשר חזר המבקש לביתו, וראה את גיסו בחצר הבית, הוא צעק לעברו: "תעוף לי מהבית", והשליך את הטלפון הנייד של גיסו על הארץ.

3. ביום 26.6.2016, גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש. במסגרת זו, דן בית משפט השלום תחילה בעתירת ההגנה לביטול הרשעתו של המבקש. בית משפט השלום עמד על כך שהימנעות מהרשעה תיעשה במקרים חריגים בלבד, כאשר מתקיימים שני התנאים שנקבעו בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: הלכת כתב). לאחר זאת, קבע בית משפט השלום כי לא מתקיימות בענייננו הנסיבות החריגות ויוצאות הדופן, על מנת להצדיק אי הרשעה. בית משפט השלום את נתן דעתו, בהקשר זה, לעובדה כי המבקש הודה בשרשרת של מעשים, המעידים על התנהלות אלימה, שנעשתה באורח שיטתי; ולכך שנוכחותם של ילדי המבקש בסביבה לא מנעה ממנו לחדול ממעשיו, והם היו חלק ממעגל הנפגעים ממעשיו. בית משפט השלום לא התעלם מעברו הנקי של המבקש, והעובדה כי הוא נטל אחריות על מעשיו והביע חרטה כנה, אך הטעים כי החומרה הגלומה במעשי המבקש אינה מאפשרת הימנעות מהרשעה. בית משפט השלום הוסיף ודחה את טענתו של המבקש כי ההרשעה תפגע בהמשך עיסוקו כקבלן, בקובעו כי בהתאם להוראות החוק הרלוונטיות, עצם הרשעתו של אדם העובד כקבלן, אינה מהווה, בהכרח, פגיעה קונקרטיית בעתידו התעסוקתי. לסיכום, קבע בית משפט השלום, כי עניינו של המבקש אינו עונה על התנאים המצדיקים את ביטול הרשעתו.

בבואו לקבוע את מתחם הענישה ההולם לעבירות שיוחסו למבקש, התייחס בית משפט השלום למכלול האירועים שבהם הורשע המבקש כאל אירוע אחד, אשר התבצע על רקע אותן הנסיבות, ובסמיכות זמנים. בהקשר זה, נתן בית משפט השלום את דעתו לפגיעה החמורה שנגרמה, כתוצאה ממעשיו של המבקש, לזכותם של המתלוננת וילדיה לביטחון ולשמירה על שלום גופם ונפשם, ולפגיעה בכבודם, בציינו כי פגיעות אלו מתעצמות, נוכח ביצוע העבירות בתוך התא המשפחתי. לאחר זאת, נדרש בית משפט השלום למדיניות הענישה הנוהגת בעבירות המיוחסות למבקש, בציינו כי המגמה היא השתת ענישה מרתיעה, שיהיה בה כדי לבטא את השאיפה למיגור התנהגות פסולה מעין זו במסגרת התא המשפחתי. בהמשך, התייחס בית משפט השלום לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, ובכללן: ריבוי המקרים וקורבנות העבירה; נקיטת אלימות ברף חומרה שאינו גבוה וללא גרימת נזק פיזי; וביצוען של העבירות מתוך לחצים שחש המבקש במסגרת עבודתו ומתוך קנאה לבת זוגו. בנוסף, ציין בית משפט השלום כי המעשים בוצעו על פני פרק זמן קצר ולאחר מכן חדל המבקש ממעשיו, הבין את חומרתם, לא שב לסורו, ואף השתלב במפגשים טיפוליים באופן פרטי. לאור האמור, קבע בית משפט השלום, כי מתחם הענישה ההולם בעניינו של המבקש, ינוע בין מספר חודשי מאסר בפועל, אשר יכול וירוצו במסגרת עבודות שירות, ועד שנת מאסר בפועל.

לצורך קביעת עונשו של המבקש בתוך מתחם הענישה, התחשב בית משפט השלום בשיקולים לקולה, ובין היתר התייחס לעובדה כי המבקש הוא בן 48 שנים ללא עבר פלילי, והוא מנהל אורח חיים יצרני ופעיל, כאשר בבעלותו חברה, המתמקדת בביצוע פרויקטים בנדל"ן גם באזורי פריפריה; לעובדה כי המבקש הודה במעשיו, נטל אחריות, הביע חרטה ונראה שהפנים את חומרת מעשיו, והוא ומצוי בהליך טיפולי מעמיק מאז שחרורו מהמעצר; לניתוק הקשר בין המבקש והמתלוננת, בהיותם בהליך גירושין, ובקשתה של המתלוננת להקל עם המבקש; ולשהייתו של המבקש במעצר במשך תקופה של 44 ימים, שלאחריה הוא השתחרר למעצר בית בתנאים מגבילים. על יסוד האמור, ובהתחשב בהליך השיקום המוצלח שעבר המבקש, וההמלצה הטיפולית של שירות המבחן, ומבלי להתעלם מחומרת המעשים וריבויים, קבע בית משפט השלום כי עונשו של המבקש ימוקם ברף התחתון של מתחם הענישה. לאחר זאת, השית בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 70 ימי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, בניכוי ימי מעצרו; 3 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש אחת העבירות בהן הורשע, למשך 3 שנים; וכן, צו מבחן לשנה.

4. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, אשר נסב על הרשעתו בדיון. בדחותו את הערעור, ציין בית המשפט המחוזי, כי מקום בו הוכח כי אדם ביצע עבירה, יש בדרך כלל להרשיעו בביצועה, כאשר חלופה עונשית בדמות צו מבחן, או של"צ ללא הרשעה, מופעלת במשורה. בית המשפט המחוזי הוסיף וציין, כי אין מדובר במעידה רגעית וחד פעמית של המבקש, כי אם התנהלות אלימה ומתמשכת, לפרק זמן לא קצר. בית המשפט המחוזי הוסיף עוד, כי ההליך הטיפולי אמנם מבורך ותורם למבקש, אך בנסיבות המקרה, כפי שתוארו בכתב האישום המתוקן, האינטרס הציבורי אינו מצדיק את סיום ההליך ללא הרשעה. אשר לנזק הקונקרטי שעלול להיגרם למבקש בשל ההרשעה, קבע בית המשפט המחוזי כי בענייננו אין מדובר בנזק המצדיק את ביטול ההרשעה. זאת, הן בשל התחשבותו של בית משפט השלום בסיווג הקבלני של המבקש בעת גזירת העונש, והן נוכח העובדה, כי ממסמכים שהוגשו לבית המשפט המחוזי, עולה כי המבקש מצליח בעסקיו, למרות ההליך המשפטי המתנהל נגדו, וההגבלות שבהן הוא היה נתון במסגרת זו. לאור האמור, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור והותיר את הרשעתו של המבקש על כנה.

הבקשה לרשות ערעור

5. בבקשת רשות הערעור שלפניי, חוזר המבקש ומשיג על הרשעתו. המבקש שב על הטענה, אותה השמיע בפניי הערכאות הקודמות, לפיה מתקיימים בענייני התנאים המנויים בהלכת כתב, ולפיכך יש הצדקה לבטל את הרשעתו, כפי

שהומלץ על ידי שירות המבחן, וכעולה מחוות דעת פרטית שהגיש לבית משפט השלום. לטענת המבקש, הוא עבר הליך שיקומי מוצלח מאז שחרורו מהמעצר, הוא מודע לטעות שעשה והפנים את חומרת מעשיו. לטענתו, הותרת הרשעתו על כנה תהווה עבורו "מכשול ממשי לגבי התקדמותו ובניית חייו, ותמחוק ב'מחי יד' את כל הצעדים אשר עשה עד כה לשם בניית עתידו והתקדמותו בחייו". המבקש חוזר וטוען, כי ייגרמו לו נזקים "עצומים" בעקבות הרשעתו, היות שהוא בעליה של חברה שהינה בעלת רישיון לעבודות הנדסה בנאיות, ובשים לב להוראות חוק הדנות בתנאים לקבלת רישיון מתאים לעבודות אלה. עוד נטען, בהקשר זה, כי לחברה שבבעלותו יש סיווג מסוג ג'5, המאפשר לה לבנות בהיקפים נרחבים, אך בעקבות ההרשעה לא יהיה באפשרותה לקבל עבודות בנייה ממשלתיות.

דין והכרעה

6. כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינים הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017); רע"פ 1940/16 פולק נ' מדינת ישראל (14.3.2016); רע"פ 8366/15 חמוד נ' מדינת ישראל (10.12.2015)). הלכה זו שרירה וקיימת גם לגבי בקשות רשות ערעור, המעלות שאלות בנושא של הימנעות מהרשעה, וזאת, ככל שמדובר ביישום קונקרטי של ההלכה שנקבעה בהלכת כתב (ראו החלטותיי, ברע"פ 1728/17 פלוני נ' מדינת ישראל (10.3.2017); [הנסב נ' מדינת ישראל]פורסם בנבו] (31.12.2012); [פריגין נ' מדינת ישראל]פורסם בנבו] (1.1.2013); [אבו בכר נ' מדינת ישראל]פורסם בנבו] (26.2.2013)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור על נספחיה, נחה דעתי כי אין היא מעלה כל שאלה משפטית רחבת היקף או סוגיה ציבורית כבדת משקל, וכי מדובר בעניינו הפרטי של המבקש, הא ותו לא. לא זו אף זו, אלא שעיון בבקשת רשות הערעור מעלה כי מדובר באותם נימוקים שנכללו בערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי ונדחו לגופם ומשכך, נראה כי הבקשה מהווה ניסיון לערוך "מקצה שיפורים" לתוצאת הערעור, ניסיון שאין להיעתר לו. די בטעמים אלו, כדי לדחות את הבקשה (רע"פ 7665/16 א. סביח למסחר כללי בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד התמ"ת (14.11.2016); רע"פ 9632/16 מקוריה נ' מדינת ישראל (15.12.2016)).

7. למעלה מן הצורך, אציין את זאת. הימנעות מהרשעה של נאשם שביצע עבירה, תעשה במשורה, וכפי שציינתי ב[מסארווה נ' מדינת ישראל (28.7.2014):

"תוצאה של הימנעות מהרשעה, חרף הקביעה כי הנאשם ביצע את העבירה, היא תוצאה חריגה, השמורה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שני תנאים מצטברים נקבעו, על מנת להימנע מהרשעה: 'ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים'" (הלכת כתב; [מויססקו נ' מדינת ישראל (26.3.2015)).

8. ובחזרה לענייננו. אשר לתנאי הראשון, היינו כי סוג העבירה מאפשר "לוותר" על הרשעה, נראה בבירור כי תנאי זה אינו חל במקרה דנן. הערכאות הקודמות היטיבו לתאר את התנהלותו של המבקש, אשר נהג באלימות פיזית ומילולית כלפי המתלוננת, אם ילדיו, ואף הגדיל לעשות ותקף בכעסו את בתו, ופגע ברכוש של גיסו. הדברים אמורים במיוחד בהקשר לאישום הראשון, עת בנם של בני הזוג נאלץ להתערב ולחלץ את אמו מידי המבקש. עוד יש לציין, כי אין מדובר במעידה רגעית וחד פעמית כי אם בהתנהגות אלימה שנמשכה לאורך מספר חודשים, ועל כן, טיב המעשים והתמשכותם אינם מצדיקים הימנעות מהרשעה. אשר לתנאי השני, ספק בעיניי אם הוא מתקיים בנידון דידן, שכן לא

הוכח כי יגרם למבקש נזק משמעותי וקשה, ככל שהרשעתו תיוותר על כנה, ולא הוכח כי סיווגו כקבלן יבוטל, אם הוא יורשע בדין. נזכיר, כי בית משפט השלום גזר על המבקש עונש המצוי בחלקו התחתון של מתחם הענישה שקבע, ונמוך משלושה חודשים, וזאת בשים לב להוראות החוקיות הנוגעות להמשך עיסוקו של המבקש כקבלן. לא עולה, אם כן, חשש ממשי כי הצעדים שעשה המבקש, עד כה, לשם בניית עתידו והתקדמותו בחייו לא יניבו פירות, כפי הנטען בבקשה. אציין עוד, באשר לתנאי השני, שעניינו שיקולי השיקום, כי יש לו חשיבות מוגבלת בענייננו, בהינתן העובדה כי העבירה אותה ביצע המבקש מצדיקה את הרשעתו בדין. בנסיבות אלה, אינני מוצא כי מתקיים טעם מיוחד, המצדיק הימנעות מהרשעה במקרה דנא. עוד ראיתי להוסיף, כי העונש שהושת על המבקש הינו ראוי ומאוזן, ומבטא התחשבות בכלל השיקולים האפשריים לקולה, ובית המשפט אף הלך לקראת המבקש בניכוי ימי מעצרו של המבקש מעונש המאסר לריצוי בעבודות שירות, שהושת עליו.

9. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, י"ח בסיון התשע"ז (12.6.2017).

שׁוֹפֵט